

DRITËHIJET E BOTËS DIXHITALE

FJALORTH

PRINDËRIMI DIXHITAL

Connecting
for **GOOD**

vodafone

ADMINISTRATOR	Një përdorues që mund të menaxhojë të drejtat e aksesit të përdoruesve të tjerë dhe të kryejë detyra të menaxhimit të kompjuterit. Për shembull, administratorët në lojën Roblox mund të ndalojnë përdoruesit e tjerë të jenë në gjendje të luajnë
APLIKACION	Një program kompiuteri ose aplikim softëeri i dizenuar për tu përdorur në një telefon si psh: WhatsApp
BLLOKIMI I APLIKACIONIT	Mundësia për të ndaluar fëmijën, që të futet në disa aplikacione specifike
BLERJA E APLIKACIONIT	Veprimi i blerjes së një aplikacioni për përdorim në telefon
AUTENTIFIKIM	Proçesi i cili konfirmon nëse dikush ose diçka është ai ose ajo çfarë ai sygjeron që është: psh: Ju konfirmoni nëpërmjet emailit që fëmija juaj ka moshën e duhur për të luajtur atë lojë;
BROADBAND	Një lloj lidhje interneti që ofrohet nga një ofrues shërbimesh interneti p.sh. BT Broadband
SHFLETUES	Një program softuerik që lejon përdoruesit të qasen në faqe interneti dhe faqe Web-i p.sh. Google Chrome
CHAT	Një program softuerik që lejon përdoruesit të komunikojnë me njëri-tjetrin menjëherë përmes internetit p.sh. dërgimi i një mesazhi tekstual dikujt
RREGULLAT E KOMUNITETIT	Një grup rregullash për një platformë specifike p.sh. YouTube që përshkruan se si pritet të sillen përdoruesit
SULM KIBERNETIK	Një përpjekje për të dëmtuar ose shkatërruar një rrjet ose sistem kompjuterik, zakonisht për të vjedhur informacionin personal të dikujt
LIGJI PËR MBROJTJEN E TË DHËNAVE	Ligji për Mbrojtjen e të Dhënave 1998 kontrollon se si mund të përdoren të dhënat personale dhe të drejtat e një personi për të kërkuar informacion për veten e tyre

KRIPTIMI NGA FUNDI NË FUND	Procesi i kodimit të informacionit për të siguruar që vetëm dërguesi dhe marrësi i një mesazhi mund ta lexojnë ose dëgjojnë atë, askush tjetër në mes
NDARJA E SKEDARËVE	Bërja e skedarëve të disponueshëm për njerëz të tjerë përmes internetit p.sh. ndarja e një skedari video
FILTRIMI	Procesi me të cilin përmbajtja analizohet para se t'i paraqitet përdoruesit ose të bllokohet. Për shembull, prindërit mund të përdorin kontrollet prindërore për të bllokuar fëmijën e tyre nga shikimi i përmbajtjes video të dhunshme
PËRMBAJTJE E DËMSHME	Përmbajtje (si një video ose imazh) që mund të shkaktojë shqetësim ose dëm të dikush nëse do ta shihte p.sh. një fëmijë që sheh një imazh seksual
BLERJA BRENDA APLIKACIONIT	Një veçori që lejon njerëzit të blejnë përmbajtje, mallra ose abonime shtesë kur përdorin aplikacione p.sh. blerja e monedhave TikTok kur përdorin aplikacionin e rrjeteve sociale TikTok
BLERJA BRENDA LOJËS	Një veçori që lejon njerëzit të blejnë veçori, përmbajtje, mallra ose abonime shtesë kur luajnë lojëra p.sh. blerja e V-Bucks kur luajnë lojën Fortnite
ADRESA IP (PROTOKOLLI I INTERNETIT)	Një grup unik numrash që identifikojnë një pajisje që është në internet ose në një rrjet kompjuterik
NDARJA E VENDNDODHJES	Një veçori që lejon përdoruesit të ndajnë vendndodhjen e tyre me aplikacione, faqe uebi ose përdorues të tjerë
RRJET	Një grup prej dy ose më shumë kompjuterësh që janë të lidhur me njëri-tjetrin për të ndarë informacionin (të dhëna) dhe/ose burimet
MULTI-LOJTAR	Lojërat me lojtarë të tjerë në internet
GROOMING ONLINE	Kjo ndodh kur dikush përdor internetin për të zhvilluar një marrëdhënie me dikë tjetër me qëllime të paligjshme ose imorale p.sh. mashtrimi ose presionimi për të bërë diçka të natyrës seksuale

MASHTRIM ONLINE	Një mashtrim online që zakonisht inkurajon dikë të ndajë informacionin e tyre personal, për shembull detajet e tyre bankare
KONTROLLET PRINDËRORE	Cilësimet që prindërit ose kujdestarët mund të përdorin për të kontrolluar atë që fëmija i tyre mund të bëjë dhe të shohë kur përdorin teknologjinë p.sh. vendosja e kufijve të kohës kur ata luajnë një lojë
KOD HYRJEJE	Një kombinim numrash dhe/ose shkronjash dhe/ose simbolesh që përdoren për t'u identifikuar në një llogari online ose për të aksesuar një pajisje
FJALËKALIM	Një fjalë ose frazë sekrete që përdoret për t'u identifikuar në një llogari online ose për të aksesuar një pajisje
VLERËSIMI PEGI (INFORMACION PËR LOJËRAT PAN-EVROPIANE)	Vlerësimi PEGI (Informacioni për Lojërat Pan-Evropiane) Një sistem vlerësimi të përmbytjes së lojërave video i krijuar për të ndihmuar njerëzit të marrin vendime të informuara kur blejnë lojëra video ose aplikacione përmes përdorimit të rekomandimeve të moshës dhe përshkrimeve të përmbytjes
TË DHËNA PERSONALE /INFORMACION	Informacion që lidhet me ju p.sh. adresa juaj e emailit ose detajet bankare
PIN (NUMRI I IDENTIFIKIMIT PERSONAL)	Numri i Identifikimit Personal, shpesh përdoret për t'u identifikuar në një llogari ose për të aksesuar një pajisje
CILËSIMET E PRIVATËSISË	Cilësimet në një llogari online ose pajisje që lejojnë përdoruesit të vendosin se kush mund të shohë ose të ndajë informacionin e tyre p.sh. postimet e tyre në rrjetet sociale
LLOGARI PRIVATE	Kur një llogari është vendosur në 'private' do të thotë që vetëm njerëzit e aprovuar nga përdoruesi mund të shohin profilin e tyre dhe/ose të komunikojnë me ta p.sh. vetëm miqtë dhe familja
ROUTER	Një pajisje që ofron Wi-Fi dhe dërgon informacion nga interneti në pajisjet e tjera të lidhura si smartfonët ose laptopët

CILËSIMET E SIGURISË	Cilësimet që lejojnë njerëzit të përdorin produkte dhe shërbime dixhitale si lojërat elektronike ose aplikacionet e rrjeteve sociale në mënyrë të sigurt p.sh. të bllokojnë përmbajtjen e dëmshme
CILËSIMET E SIGURISË	Cilësimet që janë krijuar për të mbrojtur llogarinë e përdoruesit nga qasja e paautorizuar
SERVER	Në kontekstin e lojërave, një server shpesh i referohet një kompjuteri ose pajisje që pret lojëra me shumë lojtarë
SMARTPHONE	Një kompjuter portativ që ofron funksione të telefonisë mobile (p.sh. bën telefonata) dhe funksione të kompjuterit (p.sh. shkarkon aplikacione)
RRJETE SOCIALE	Teknologjitë e mediave interaktive që lejojnë përdoruesit të krijojnë dhe të ndajnë informacion p.sh. të ndajnë imazhe me njerëz të tjerë
KUFIJTË E KOHËS	Vendosja e kufizimeve në sa kohë një përdorues mund të kalojë duke përdorur produkte ose shërbime dixhitale p.sh. ata mund të përdorin Instagramin vetëm për 20 minuta në ditë
LLOGARI PËRDORUESI	Një identitet që dikush krijon për të përdorur një produkt ose shërbim dixhital. Kjo shpesh kërkon një emër përdoruesi, fjalëkalim dhe informacion tjetër të lidhur me përdoruesin
PROFILI I PËRDORUESIT	Informacioni që njerëzit shohin kur shikojnë llogarinë e dikujt p.sh. fotoja e tyre e profilit
VERIFIKIM	Një proces për të siguruar që një përdorues ka dhënë informacionin e kërkuar (p.sh. informacionin e pasaportës për të verifikuar moshën e tyre) për të aksesuar një produkt ose shërbim dixhital
VIRUS	Një virus kompjuterik është një program kompjuterik i paligjshëm, i dëmshëm ose i keq që ndalon një kompjuter të bëjë atë që është dizajnuar të bëjë
WI-FI	Procesi me të cilin një lidhje broadband shpërndahet pa tela te pajisjet p.sh. laptopët